

SPRIEDUMS

Rīgā 2011.gada 21.oktobrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators J.Neimanis

senatore V.Kakste

senatore R.Vīduša

piedaloties pieteicēju SIA „TV 3 Latvija” un VIASAT AS pārstāvei *I.A.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Konkurences padomes – pārstāvei *M.G.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „TV3 Latvia” un VIASAT AS pieteikumiem par Konkurences padomes 2009.gada 18.jūnija lēmuma Nr.19 atcelšanu, sakarā ar SIA „TV3 Latvia” un VIASAT AS kasācijas sūdzībām par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 17.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „Lattelecom” līdz 2008.gadam retranslēja pieteicēju SIA „TV 3 Latvia” un VIASAT AS kanālus. 2008.gada martā VIASAT AS izbeidza līgumu. SIA „Lattelecom” vēlējās noslēgt jaunu līgumu. VIASAT AS piedāvāja turpmāk izplatīt kanālu TV3 un citus VIASAT kanālus tikai kopā. SIA „Lattelecom” atteicās slēgt līgumu. Konkurences padome konstatēja, ka pieteicējas pārkāpušas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 3.punkta noteikumus un ar 2009.gada 18.jūnija lēmumu uzlika pieteicējam tiesisko pienākumu piedāvāt kanālu TV3 nesaistītā veidā un naudas

sodu, kā arī izbeidza lietas izpēti daļā par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 5.punkta pārkāpumu.

[2] Pieteicējas iesniedza pieteikumus administratīvajā tiesā par administratīvā akta atcelšanu daļā. Pieteikumu izskatīšana apvienota vienā lietā.

[3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 17.decembra spriedumu pieteikumi noraidīti. Spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Pakāpeniski sašaurinot tirgu – televīzijas kanālu izplatīšana un retranslācija, maksas televīzija un brīvās pieejas televīzija, nespecializētu tēmu kanāli un specializētu tēmu kanāli, Konkurences padome pareizi secinājusi, ka konkrētais preces tirgus ir nespecializētu tēmu komerctelevisijas kanāls – kanāls TV3 – kā atsevišķs konkrētās preces tirgus, bez tam nodalīts šī kanāla izplatīšanas vairumtirdzniecības tirgus.

[3.2] Līguma nosacījumi ar kabeļtelevīzijas operatoriem un raidorganizācijām – televīzijām apliecina, ka izplatīšanas pakalpojums tiek nošķirts no retranslācijas pakalpojuma. Lai raidorganizācija (televīzija) būtu tiesīga izplatīt programmas, tai saskaņā ar Radio un televīzijas likumu ir nepieciešams saņemt apraides atļauju. Savukārt, lai raidorganizācija būtu tiesīga retranslēt programmu (kanālu), tai ir nepieciešama retranslācijas atļauja. Tādēļ attiecīgs daļējums ir tiesiski pamatots.

[3.3] Kanāls TV3 ir pieejams analogā veidā visiem operatoriem, taču pat šajā gadījumā, pamatojoties uz Radio un televīzijas likuma normām, lai retranslētu konkrēto kanālu, kabeļtelevīzijas (arī IP televīzijas) operatoram ir nepieciešams saņemt licenci no kanāla īpašnieka (veidotāja), kas šajā gadījumā ir pieteicējas. Pieteicēja SIA „TV3 Latvia” bija iesniegusi prasības pieteikumu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesai par pienākuma uzlikšanu pārtraukt un aizliegt retranslēt kanālu TV3 un pieteikumu pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanai pret SIA „Lattelecom”. Tātad starp pieteicēju SIA „TV3 Latvia” un SIA „Lattelecom” norisinājās tiesvedības process, kā arī ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2009.gada 7.janvāra lēmumu SIA „Lattelecom” bija noteikts pagaidu aizsardzības līdzeklis nekavējoties pārtraukt tās izveidotajā IP televīzijas sistēmā retranslēt pieteicējas SIA „TV3 Latvia” kanālu TV3. Ņemot vērā minēto, Konkurences padome pamatoti secinājusi, ka faktam, ka kanāls TV3 operatoriem ir pieejams analogā ēterā, nav nozīmes šajā lietā,

jo kanāla īpašniekam (veidotājam) ar civiltiesiskiem aizsardzības līdzekļiem ir iespējams panākt kanāla retranslācijas pārtraukšanu. Uz minēto apstākli savos tiesai sniegtajos paskaidrojumos norāda arī trešā persona.

[3.4] Konkurences padomes secinājumi attiecībā uz maksas televīzijas un brīvas pieejas televīzijas veidotajiem atšķirīgajiem konkrētās preces tirgiem nav pretrunā ar pieteicējas apgalvojumu, ka atsevišķi kanāli, kuru galvenais peļņas avots ir reklāma, saņem arī noteiktu daļu no abonentu maksas, savukārt atsevišķu maksas televīzijas kanālu programmas ietver arī reklāmas, jo ienākumu daļai attiecīgi no reklāmas vai abonēšanas maksām nav jābūt absolūtai, bet gan proporcionāli lielākai. Konkurences padome 2009.gada 18.jūnija lēmumā ir analizējusi gan pieteicējas SIA „TV3 Latvia”, gan citu televīzijas operatoru viedokli un ir pamatojusi savu secinājumu, ka nespécializētu tēmu kanāli un specializētu tēmu kanāli veido atšķirīgus konkrētās preces tirgus, turklāt šādam nespécializēto tēmu kanālu un specializēto tēmu kanālu nodalījumam lielāka nozīme ir maksas televīzijas vairumtirdzniecības līmenī, kur kanālu retranslētājs, veidojot savu piedāvājumu – televīzijas kanālu pakas, pats izvēlas kanālu veidotāju/izplatītāju atkarībā no kanālu tēmas, ko tas piedāvā, lai tā patērētājam piedāvātais produkts – televīzijas kanālu paka – būtu sabalansēta un patērētāju pieprasījumu veidojoša.

[3.5] Konkurences padome ir nošķīrusi tos nespécializēto tēmu kanālus, kuriem ir nacionālā apraide un kuri tiek translēti latviešu valodā (LTV1, LTV7, TV3, LNT) no pārējiem nespécializēto tēmu kanāliem (nespécializēto tēmu kanāli citās valodās, reģionālo un vietējo televīzijas raidorganizāciju kanāli). Tāpat Konkurences padome nošķīrusi sabiedriskās televīzijas kanālus LTV1 un LTV7 no komerctelevisiju (SIA „TV3 Latvia” un akciju sabiedrība „Latvijas Neatkarīgā Televīzija”) kanāliem LNT un TV3. Minētais dalījums ir tiesiski pamatots, ņemot vērā, ka atbilstoši Radio un televīzijas likuma normām sabiedriskajai televīzijai ir izvirzāmas sevišķas prasības, tāpat minētais likums noteic sabiedrisko raidorganizāciju finansējuma avotus. Turklāt Radio un televīzijas likums uzliek pienākumu retranslēt sabiedriskās televīzijas kanālus kabeļtelevīzijas tīklos.

[3.6] Pieprasījuma ziņā tādi nespécializēto tēmu kanāli kā LNT un TV3 savā starpā nav aizvietojami un kanāls TV3 ir nošķirams no pārējiem nespécializēto tēmu komerctelevisijas kanāliem kā atsevišķs konkrētās preces tirgus.

[3.7] Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 6.punktu konkurence ir pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai

vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū. Izskatāmajā lietā Konkurences padome ir vērtējusi pieteicēju rīcības ietekmi uz konkurences attiecībām starp pieteicējām, no vienas puses, un maksas televīzijas operatoriem, kas saviem skatītājiem (abonementiem) piedāvā jaunu produktu (televīzijas kanālu pakas), no otras puses. Starp pieteicējām, no vienas puses, un skatītājiem, kas uztver kanālu TV3 virszemes analogajā apraidē, no otras puses, nepastāv konkurences attiecības. Tādējādi pieteicēju arguments, ka lietā ir jāņem vērā, ka kanāls TV3 gala skatītājiem par brīvu ir pieejams arī virszemes (analogajā) apraidē, nav nozīmīgs konkrētā tirgus definēšanā un lietas apstākļu izvērtēšanā.

[3.8] Konkurences padomei nebija jāpiemēro Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.pants un Padomes 2002.gada 16.decembra regula Nr.1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82.pantā (turpmāk – Regula). Lai minētie tiesību akti tiktu piemēroti, jāizpildās vienlaicīgi trīs priekšnoteikumiem: a) tirdzniecība starp dalībvalstīm, b) „var ietekmēt” un c) „ievērojama” ietekme. Eiropas Komisijas paziņojuma Nr.2004/C 101/07 par Līguma 81. un 82.pantā lietotā jēdziena „ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm” satura noskaidrošanas vadlīniju (turpmāk – Vadlīniju) 94.punktā norādīts, ka gadījumos, kuros dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpums kvalificējams kā izslēdzoša rīcība, neizpildīsies „ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm” kritērijs, ja uzņēmums, kas pakļauts izslēdzošām darbībām, darbojas tikai vienā dalībvalstī. Tirdzniecība starp dalībvalstīm tiks ietekmēta, ja šādai rīcībai pakļauts uzņēmums eksportē vai importē no citas dalībvalsts vai arī tas darbojas citā dalībvalstī. Lai izpildītos kritērijs „ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm”, nepietiek tikai ar argumentu, ka attiecīgais tirgus dalībnieks ir dominējošā stāvoklī visā Latvijas teritorijā vai ka VIASAT AS ir Igaunijas Republikā reģistrēta juridiska persona. SIA „Lattelecom”, kā arī citi konkrētajā tirgū lietā atzītie minētās sabiedrības konkurenti - maksas televīzijas operatori - nedarbojas kā maksas televīzijas operatori ārpus Latvijas Republikas teritorijas, tātad tirgus dalībnieku rīcība ietekmē tikai konkurenci starp maksas televīzijas operatoriem Latvijā. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka pieteicēju darbības būtu vērtējamas, ievērojot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.pantu un Regulu. Pieteicēju viedoklis, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm tiek ietekmēta tā iemesla dēļ, ka VIASAT AS kanālu (arī kanāla TV3) saturu veidošanai iegādājas resursus (programmas, filmas, raidījumus u.tml.) ārpus Latvijas, noraidāms kā nepamatots, jo izskatāmajā gadījumā tikušas vērtētas nevis kanāla satura veidotāju

un kanālu izplatītāju konkurences attiecības, bet gan kanālu izplatītāju un maksas televīzijas operatoru konkurences attiecības.

[3.9] Pieteicējas norāda, ka Konkurences padome nav pamatojusi, kāpēc pieteicējas uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku. Tas ir nepamatoti, jo Konkurences padome ir ņēmusi vērā, ka kanāla TV3 latviešu valodā izplatīšanu vairumtirdzniecībā Latvijā ir pilnvarotas veikt gan VIASAT AS, gan SIA „TV3 Latvia”, un tās kopīgi ir izstrādājušas stratēģiju izplatīt kanālu TV3 vairumtirdzniecībā, sasaistot to ar citiem nespecializēto tēmu kanāliem. Konkurences padome atzinusi faktu, ka pieteicēja SIA „TV3 Latvia” vienpersoniski, t.i., bez pieteicējas VIASAT AS līdzdalības, nelemj jautājumus par kanāla TV3 izplatīšanas vairumtirdzniecībā nosacījumiem, un arī 2009.gada 25.maijā pieteicējas kopīgi izteikušas piedāvājumu SIA „Lattelecom”. Pieteicējas ir uzskatāmas par saistītiem uzņēmumiem; VIASAT AS īsteno izšķirošo ietekmi SIA „TV3 Latvia” un ietekmē tās lēmumu pieņemšanu. Pieteicējas nav norādījušas, ka minētie secinājumi būtu nepamatoti.

[3.10] Pieteicēju rīcība, uzspiežot maksas televīzijas operatoriem iegādāties kanālu TV3 sasaistītā veidā ar citiem kanāliem, atbilst Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktā aizlieguma pazīmēm. Pieteicēju rīcības rezultātā maksas televīzijas operatori, lai saņemtu kanālu TV3, ir spiesti piekrist tādiem darījuma noteikumiem, kuros, lai iegūtu tiesības retranslēt kanālu TV3, būtu jāiegādājas arī tos neinteresējoši VIASAT AS kanāli vai VIASAT AS uzspiestas televīzijas kanālu pakas (VIASAT Gold). Šādas rīcības rezultātā neizbēgami tiek sadārdzināts maksas televīzijas operatoru piedāvātais pakalpojums patērētājiem.

[3.11] Konkurences padome ir izdarījusi nepieciešamos lietderības apsvērumus un tās noteiktais naudas soda apmērs ir samērīgs. Lai noteiktu soda apmēru, Konkurences padome ir izvērtējusi pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 8.pantā nostiprināto tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu. Konkurences padome ir ņēmusi vērā pieteicēju norādīto apstākli, ka izmeklēšanas procesa laikā SIA „Lattelecom” turpināja kanāla TV3 retranslāciju saviem abonentiem; kā arī apstākli, ka SIA „TV3 Latvia” un VIASAT AS pirms Konkurences padomes 2009.gada 18.jūnija lēmuma pieņemšanas ir izstrādājuši nosacījumus līguma projektam ar SIA „Lattelecom”, kas paredz kanāla TV3 atsevišķu izplatīšanu (licencēšanu), nesasaistot to ar citiem

specializētu un/vai nespécializētu tēmu kanāliem, tādējādi veicot darbības, kas vērstas uz negatīvo seku novēršanu konkurencei, VIASAT AS nesaņem ienākumus no televīzijas kanālu izplatīšanas vairumtirdzniecībā Latvijas Republikā un ienākumus no kanāla TV3 izplatīšanas.

[3.12] Ar Konkurences padomes 2009.gada 18.jūnija lēmumu pieteicējam nav uzlikts pienākums noslēgt līgumu ar visiem maksas televīzijas operatoriem, pie tam – uz identiskiem noteikumiem. Minētā lēmuma nolemjotās daļas 2.1.punktā noteiktais tiesiskais pienākums nosaka pieteicēju pienākumu nodrošināt iespēju maksas televīzijas operatoriem iegūt licences tiesības kanāla TV3 retranslācijai maksas televīzijas operatoru elektronisko sakaru tīklos, nesaistot kanālu TV3 ar citiem specializēto tēmu un/vai nespécializēto tēmu kanāliem. No tā izriet pieteicēju pienākums nodrošināt piedāvājumu iegūt kanāla TV3 retranslēšanas tiesības atsaistītā veidā no citiem kanāliem, bet nevis noslēgt līgumus ar visiem maksas televīzijas operatoriem. Ņemot vērā Konkurences padomes 2009.gada 18.jūnija lēmuma nolemjotās daļas 2.2.punktā noteikto, pieteicējam tiem zināmos sadarbības partnerus – maksas televīzijas operatorus Latvijas Republikas teritorijā – ir jāinformē par iespēju kanāla TV3 retranslēšanas tiesības iegādāties atsaistītā veidā, t.i., atsevišķi no citiem specializēto vai nespécializēto tēmu kanāliem. Konkurences padomes 2009.gada 18.jūnija lēmumā paredzēts vienīgi pieteicēju pienākums nodrošināt iespēju kanāla TV3 retranslēšanas tiesības iegādāties atsaistītā veidā, t.i., atsevišķi no citiem kanāliem, un minētais lēmums neregulē citus ar pušu līgumattiecībām saistītus jautājumus – pieteicēju tiesības vienoties ar maksas televīzijas operatoriem par maksu par kanāla TV3 retranslēšanas tiesību piešķiršanu, līgumu noslēgšanas termiņus u.tml.

[4] Pieteicēja SIA „TV3 Latvia” iesniegusi kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu pilnā apjomā. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Tiesa nepareizi interpretējusi un piemērojusi Konkurences likuma 1.panta 4.punktā noteikto konkrētā tirgus definīciju. Konkurences likuma 1.panta 5.punktā ietvertā konkrētā tirgus definīcija neparedz konkrētā tirgus „pakāpenisku sašaurināšanu”, tādējādi nonākot līdz visšaurākajai iespējamajai konkrētā tirgus definīcijai un līdz ar to samērā vienkārši konstatējot jebkura tirgus dalībnieka dominējošo stāvokli. Tieši pretēji, atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 5., 3. un 4.punktā noteiktajam izvērtējums veicams, nosakot konkrētās preces savstarpējo

aizstājamību ar citām precēm vai arī ģeogrāfiskās teritorijas konkurences apstākļu līdzību, nevis tirgus definīcijas sašaurināšanu.

[4.2] Konkrētajā situācijā nav iespējams piemērot metodoloģiju, kuras ietvaros tiek vērtētas iespējamās nelielu cenu izmaiņu sekas uz patērētāju izvēli.

[4.3] Secinājums, ka pieteicējas atrodas dominējošā stāvoklī kanāla TV3 vairumtirdzniecības izplatīšanas tirgū, balstīts uz nepamatoti šauru konkrētā tirgus definīciju.

[4.4] Kanāla TV3 pieejamība analogajā ēterā (visiem skatītājiem) nepieļauj iespēju pieteicējam izmantot tirgus varu arī pie tik šauras konkrētā tirgus definīcijas kā kanāla TV3 tirgus.

[4.5] Atzinums par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1. un 3.punkta pārkāpumu pieteicēju darbībās nav pamatots ar jebkāda veida faktu analīzi par to, ka SIA „Lattelecom” un citi operatori, kas vēlas ietvert kanālu TV3 savā piedāvājumā, nebūtu konkurētspējīgi, ja tie nespētu piedāvāt saviem galapatērētājiem kanālu TV3. Konkurences padomes lēmums faktiski uzliek pieteicējam pienākumu piešķirt kanāla TV3 licences tiesības visiem maksas televīzijas operatoriem, turklāt, uz vienādiem nosacījumiem un nesaistītā veidā ar citu kanālu licences tiesībām. Tiesa iepriekš minēto nav vērtējusi, ignorējot pieteicējas SIA „TV3 Latvia” argumentu par kanāla TV3 pieejamību analogajā ēterā (zemes apraidē), kā arī to, ka gala skatītāja izvēli attiecībā uz maksas televīzijas operatoriem ietekmē faktoru kopums, nevis viena konkrēta kanāla pieejamība, līdz ar to arguments par operatoru nespēju konkurēt bez kanāla TV3 nav pamatots. Kanāls TV3 analogā formātā ir aizstājams ar kanālu TV3 digitālā formātā un pieteicēja SIA „TV3 Latvia” nodrošināja šā kanāla analogā formātā pieejamību skatītājiem.

[4.6] Konkrētā tirgus analīzes ietvaros tiesa nav ņēmusi vērā pieteicējas SIA „TV3 Latvia” iesniegtajā Eiropas brīvās tirdzniecības asociācijas Uzraudzības iestādes lēmumā lietā Nr.COM13114 norādīto.

[4.7] Tiesa nepamatoti konstatējusi, ka pieteicējam piemērotie naudas sodi noteikti pareizi un likumīgi. Nepastāv procesuāli atbilstoši pierādījumi attiecībā uz paskaidrojumiem, ko pieteicējas SIA „TV3 Latvia” pārstāvji varēja vai nevarēja sniegt Konkurences padomei tikšanās laikā, jo konkrētā tikšanās netika protokolēta, kā to paredz Konkurences likuma 9.²pants. Pirms 2009.gada 18.jūnija lēmuma pieņemšanas Konkurences padome tika informēta par to, ka pieteicēja SIA „TV3 Latvia” apņēmusies izpildīt prasību par kanāla TV3 piedāvāšanu nesaistītā veidā.

Minētais netika ņemts vērā, līdz ar to arī neievērojot Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 23.1.1.apakšpunktā noteikto.

[4.8] Tiesa kļūdaini taisījusi spriedumu balstoties tikai uz Konkurences likumu. Vadlīniju 93.punktā noteikts, ka, ja tirgus dalībnieks, kam ir dominējošais stāvoklis visā dalībvalsts teritorijā, uzsāk izslēdzošas darbības, visdrīzāk tiek ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm. Tiesa neprecīzi citējusi un piemērojusi minētā paziņojuma 94.punktu. Tiesa nav vērtējusi pieteicējas SIA „TV3 Latvia” norādi uz Konkurences padomes 2007.gada 14.februāra lēmumu lietā Nr.P/06/07/01.

[4.9] Tiesa nepamatoti noraidījusi un nav atbilstoši izvērtējusi pieteicēju lūgumu prasīt Eiropas Savienības Tiesai taisīt prejudiciālo nolēmumu par pieteicējas iesniegtajiem jautājumiem un izskaidrot, vai konkrētajā lietā ir konstatējama ietekme uz tirdzniecību dalībvalstu starpā, kā arī skaidri minot apstākļus, kādos televīzijas kanāls var tikt uzskatīts par atsevišķu konkrēto tirgu un izvērtējot, vai pieteicēju darbības var tikt interpretētas kā tādas, kas veido iespējamo dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

[4.10] Tiesa nav pieprasījusi SIA „Latttelecom” iesniegt pierādījumus, lai noskaidrotu, vai gala skatītāju izvēli attiecībā uz maksas televīzijas operatoru ietekmē kanāla TV3 klātbūtne piedāvājumā.

[4.11] Konkurences padomes 2009.gada 18.jūnija lēmums apskatāms gan saskaņā ar pieejamo tiesu praksi par gadījumiem, kad intelektuālā īpašuma licencēšanas pienākums var tikt piemērots uzņēmumiem, un arī saskaņā ar tiesu praksi, kas apskata gadījumus, kad atsevišķu produktu sasaistīšana uzskatāma par ļaunprātīgu. Tiesa minētos argumentus nav vērtējusi un spriedumā nav analizējusi, kādiem apstākļiem jāizpildās, lai tiktu konstatēta dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana. Līdz ar to tiesa pēc būtības nepareizi interpretējusi un piemērojusi Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas normas.

Konkrētajā lietā ietekmētās puses ir maksas televīzijas operatori, kas paši nodarbojas ar kanālu sasaistīšanu. Neizpildās kritērijs par patērētāju izvēles ierobežojumiem.

[5] Pieteicēja VIASAT AS iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā minēti līdzīgi argumenti. Papildus pieteicēja norāda, ka tās darbībām bija pārrobežu raksturs, jo:

- 1) pieteicēju darbības bija izvērstas visā Latvijas teritorijā;
- 2) VIASAT AS kanālu saturs tiek ražots un iegādāts ārpus Latvijas;
- 3) VIASAT AS ir ārvalsts komercsabiedrība un tās translētie raidījumi tiek ietverti kanāla TV3 saturā;
- 4) veids, kādā notiek kanāla TV3 izplatīšana, ietekmē to, kā VIASAT AS un Modern Times Group MTG AB grupa var īstenot savu kanālu veidošanas stratēģiju;
- 5) sākotnējais piedāvājums SIA „Lattelecom” tika sagatavots pārrunu laikā ar minētās sabiedrības dalībniekiem saskaņā ar grupas Zviedrijā politiku;
- 6) kanāls TV3 nav saistīts tikai ar Latviju, pielīdzināma satura kanāli vai pat vienāda satura kanāli tiek translēti arī Lietuvā, Igaunijā, Somijā, Zviedrijā un Dānijā;
- 7) VIASAT AS rada Latvijā apgrozījumu un pastāv nozīmīga kapitāla plūsma starp Latviju un Igauniju pat, ja pārējā apgrozījuma plūsma starp Modern Times Group MTG AB grupas dalībniekiem pārējo dalībvalstu starpā netiek ņemta vērā.

[6] Konkurences padome iesniegusi paskaidrojumus par pieteicēju iesniegtajām kasācijas sūdzībām, kuros lūdz atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 17.decembra spriedumu, bet pieteicēju kasācijas sūdzību noraidīt. Konkurences padome noraida pieteicēju argumentus attiecībā uz konkrētā tirgus definīcijas trūkumiem Konkurences padomes 2009.gada 18.jūnija lēmumā un Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 17.decembra spriedumā, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 23.1.1.apakšpunkta noteikumu neievērošanu naudas soda aprēķināšanā, kā arī uzskata, ka pieteicēju lūgumā Senātam lūgt Eiropas Savienības Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertie jautājumi neatbilst prejudiciālā jautājuma procedūras mērķim.

[7] Tiesas sēdē pieteicēju pārstāve uzturēja kasācijas sūdzību argumentus un lūdza tiesvedību apturēt, lai Senāts uzdotu jautājumu Eiropas Savienības Tiesai par to, vai konkrētajos lietas apstākļos nav ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm. Konkurences padomes pārstāve lūdza kasācijas sūdzību noraidīt. Trešās personas SIA „Lattelecom” pārstāvis uz Senāta sēdi nebija ieradies.

Motīvu daļa

I

[8] Pirmais pieteicēju arguments skar tiesību jautājumu, vai tiesa pareizi novērtējusi, ka pieteicēju darbības neskar tirdzniecību starp Eiropas Savienības dalībvalstīm, kas savukārt izšķir Konkurences likuma 13.panta vai Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.panta normu piemērošanu.

[9] Dibināšanas līguma 82.panta pirmā daļa noteic, ka vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kam ir dominējošs stāvoklis kopējā tirgū vai būtiskā tā daļā, šāda stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ir aizliegta kā nesaderīga ar kopējo tirgu un tiktāl, ciktāl tā var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm. Iespaida uz tirdzniecību kritērijs norobežo Kopienas un nacionālo tiesību piemērošanu (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 1979.gada 31.maija sprieduma lietā Nr.C-22/78 Hugin 17.punktu*). Tas nozīmē, ja konkrētā lietā ir konstatējams, ka pastāv iespaids uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, bez nacionālo tiesību normu piemērošanas piemērojams arī Dibināšanas līguma 82.pants (*sk. Regulas 3.panta pirmo daļu*).

[10] Noteikt to, vai pastāv iespaids uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, ir nacionālo dalībvalstu tiesu kompetencē, jo tas ir faktisko apstākļu novērtēšanas jautājums. Tādēļ pieteicējas argumenti par tiesību pārkāpumu, neuzdodot prejudiciālu jautājumu Eiropas Savienības Tiesai, nav pamatoti.

[11] Pieteicēja SIA „TV 3 Latvia” atsaucas uz Vadlīniju 93.punktu.

Senāts noraida pieteicējas argumentu, jo ievēro, ka Vadlīniju 93.-96.punkti attiecas uz atšķirīgām dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu grupām:

1) Vadlīniju 93.punkts attiecas uz tādu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu grupu, kuru raksturo dominējošā uzņēmuma izslēdzošas darbības, kas piesaista patērētāju pie dominējošā uzņēmuma un tā neļauj citiem tirgus dalībniekiem (no citām dalībvalstīm) piekļūt šiem patērētājiem;

2) Vadlīniju 94.punkts komentē tādas izslēdzošas darbības, kas mēģina izslēgt vai vājināt dominējošā uzņēmuma konkurentu, piemēram pārmērīgas cenas vai atteikšanās piegādāt. Pārrobežu ietekme te būtu konstatējama tad, ja darbības mērķētas uz ārvalsts konkurentu. Taču, ja mērķis ir konkurents, kurš darbojas tikai nacionālajā dalībvalstī, ietekme uz konkurenci ārpus dalībvalsts nebūs konstatējama. Kā norādīts Vadlīniju 94.punktā, netieša ietekme uz tirdzniecību ar dalībvalstīm būtu tad, ja darbībām ir preventīvs efekts uz potenciāliem konkurentiem no citām dalībvalstīm. Pieteicējai tiek pārņemta tieši šī gadījuma izpausme, kad tā mēģina izslēgt vai vājināt tirgus dalībniekus, kuri darbojas tikai nacionālajā dalībvalstī;

3) Vadlīniju 95.punkts komentē ekspluatējošas darbības, piemēram, diskriminējošu tirdzniecības noteikumu piemērošanu;

4) Vadlīniju 96.punkts komentē tādas situācijas, ja darbības skar tikai daļu no dalībvalsts teritorijas vai tikai dažus pircējus.

Ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm var rasties no dažādu apstākļu kopuma, no kuriem individuāli nevienam nav noteicošas nozīmes (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 1994.gada 15.decembra sprieduma lietā Nr.C-250/92 Gøttrup – Klim 54.punktu*). Arī šajā lietā vienam pašam apstāklim, ka aizliegtās darbības veiktas visā dalībvalsts teritorijā, nav izšķirošas nozīmes.

[12] Pieteicējas VIASAT AS minētajiem apstākļiem (*sk. šā sprieduma 5.punktu*) nav nozīmes, vērtējot, vai pieteicējas darbības ietekmēja vai varēja ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Lietā konstatēts, ka kanāls TV3 izplatīts vairumtirdzniecībā tieši Latvijas teritorijā un latviešu valodā. Kanāla skatītāji ir pamatā Latvijas iedzīvotāji, bet vairumtirgotāji, kuru darbības bloķēšanu ar sasaistīšanu centušās panākt pieteicējas, darbojas Latvijas teritorijas robežās.

[13] Pieteicēju atsauce uz Konkurences padomes 2007.gada 14.februāra lēmumu nav pamatota. Ar Konkurences padomes 2007.gada 14.februāra lēmumu lietā Nr.P/06/07/01 konstatēts, ka Latvijas Arhitektu savienības darbības noteikumi, fiksējot minimālo atlīdzības likmi un nosakot arhitektam aizliegumu konkurēt,

samazinot honorāru, pārkāpj Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta pirmo daļu. Senāts, iepazīstoties ar minēto lēmumu un tā argumentiem, konstatē, ka uz lēmumā minētajiem apstākļiem būtu attiecināms Vadlīniju 93.punkts, jo lēmumā norādīts, ka šādas darbības liedz eventuāli ienākt tirgū citiem dalībniekiem. Tātad šī lieta pamato pieteicējas uzskatu, ka bija jāpiemēro Vadlīniju 93.punkts, taču, kā tas norādīts iepriekš, Senāta ieskatā, izskatāmā lieta atbilst Vadlīniju 94.punktā aprakstītajam gadījumam.

II

[14] Otrs pieteicēju arguments skar konkrētās preces tirgus noteikšanu. Konkurences likuma 1.panta 5.punkts noteic, ka konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto preci konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Tātad tirgus robežas noteic iepriekšminētie kritēriji.

Izskatāmajā lietā tiesa pārbaudījusi konkrētās preces tirgus noteikšanu. Senāts tiesas secinājumiem (3.1.-3.7.punktā) piekrīt. Pieteicējas pārmetumi, ka konkrētās preces tirgus noteikts par šauru, nav pamatoti. Lai arī lietots jēdziens „pakāpeniska sašaurināšana”, tomēr noteicoši ir tirgus definēšanas argumenti. Vadoties no pierādījumu novērtējuma, tiesa pamatoti atzinusi, ka kanāls TV3 sava satura dēļ nav aizvietoājams ar citu TV kanālu.

[15] Tiesai nebija pamata vērtēt pieteicējas argumentus par kanāla TV3 pieejamību analogajā apraidē, jo lietā tirgus vērtēts no pieprasījuma puses. Tā kā kanāls TV3 pieprasīts maksas televīzijas operatoru (retranslētāju) vidū, nav nozīmes analogās apraides faktam.

III

[16] Trešais pieteicēju arguments attiecas uz to, vai tiesa pareizi noteikusi dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 3.punkts aizliedz tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, izvirzīt tādus noteikumus, kuri

darījuma slēgšanu, grozīšanu vai izbeigšanu ar citu tirgus dalībnieku padara atkarīgu no tā, vai šis tirgus dalībnieks uzņemas papildu saistības, kuras pēc būtības un pēc komerciālā lietojuma neattiecas uz konkrēto darījumu. Norma piemērojama tiem dominējošā stāvoklī esošajiem uzņēmumiem, kuri cenšas panākt konkurentu bloķēšanu ar preču sasaistīšanu/komplektēšanu. Komisija sava paziņojuma Nr.2009/C 45/02 „Norādījumi par Komisijas prioritātēm, piemērojot EK līguma 82.pantu dominējošu uzņēmumu ļaunprātīgai, izslēdzošai rīcībai” 49.punktā norāda, ka sasaistīšana un komplektēšana tiek bieži praktizēta, un tā ļauj klientiem ietaupīt līdzekļus, un iegādāties labāku produktu vai pieņemt labāku piedāvājumu. Tomēr, ja uzņēmums dominē vienā vai vairākos kopā sasaistīto vai komplektā iekļauto produktu tirgos, šis uzņēmums var kaitēt patērētājam, jo tā saistīšana vai komplektēšana bloķē tirgu citiem produktiem, kas ir šī saistījuma vai komplekta sastāvdaļa un netieši arī saistošo tirgu.

[17] Lietā pamatoti atzīts, ka patērētāji ir nevis TV kanālu skatītāji, bet uzņēmumi, kuri komplektē un piedāvā TV kanālus. Kanāla TV3 sasaistīšana ar citiem pieteicēju kanāliem ir kaitējoša citiem uzņēmumiem, jo liedz veidot vairumam skatītāju interesējošas savas TV kanālu pakas.

[18] Ietekme uz šo uzņēmumu konkurētspēju Konkurences padomes lēmumā nav pamatota ar skaitļiem, taču nav pamata uzskatīt, ka tādai vienmēr ir jābūt. Konkurences padome savā lēmumā ir izmantojusi citus apstākļus – uzņēmumu aptaujas rezultātā iegūtās ziņas, socioloģisko aptauju rezultātus par kanāla TV3 skatītāju daudzumu, programmu unikalitāti, kas savā kopumā var būt pamats izdarīt prognozi, ka konkurence tiks būtiski ietekmēta.

IV

[19] Pēdējais arguments attiecas uz vainu mīkstināša apstākļa vērā neņemšanu.

Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 23.1.1.apakšpunkts noteic, ka Konkurences padome var samazināt kopējo naudas soda apmēru, ja pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus

